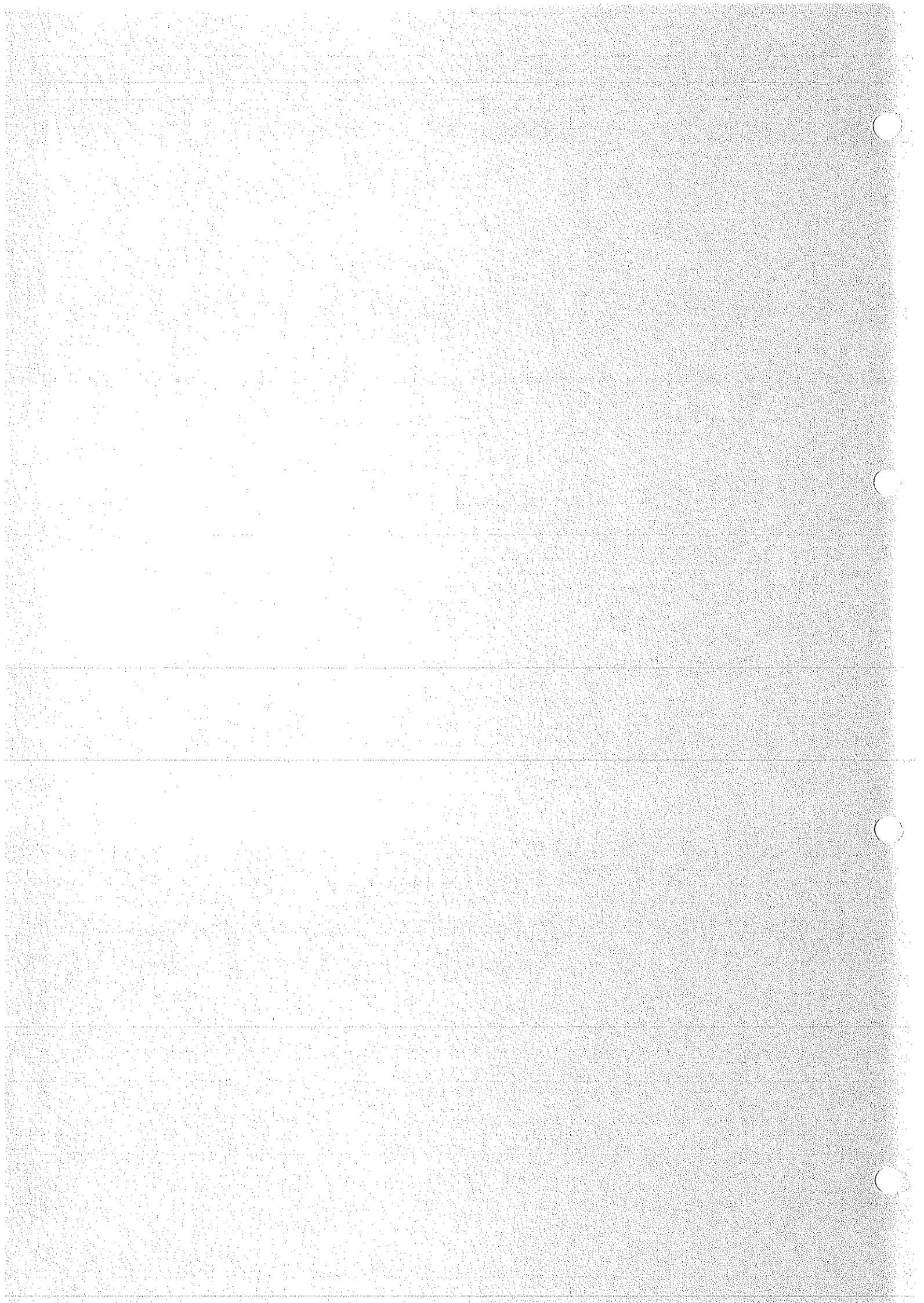
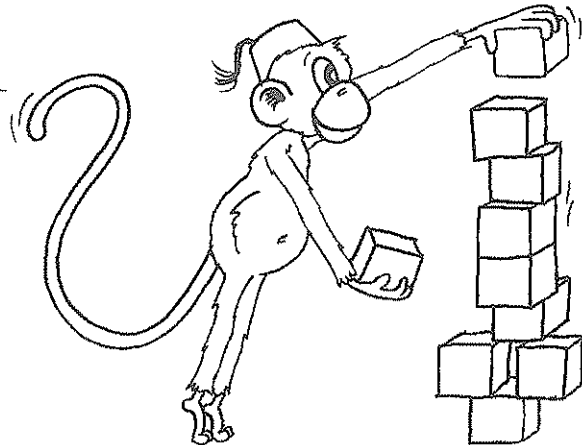

Hoofdstuk 1

Tekststructuur: alinea's, titel en kopjes

Les 1
Niet één grote lap tekst

Om teksten goed te kunnen begrijpen moet je een paar dingen over een tekst weten. Eén zo'n ding is dat je iets weet over de alinea's in een tekst. In deze eerste les gaan we het hebben over alinea's.

1. De teksten op de volgende bladzijde hoef je NIET te gaan lezen.
Als je één van deze twee teksten zou moeten gaan lezen, welke tekst zou je dan kiezen?
TEKST A of TEKST B?

.....

TEKST A.

Internetten op de koelkast.

In Denemarken proberen vijf gezinnen op dit moment de *Screenfridge* uit, oftewel de 'intelligente' schermkoelkast. Dit is geen gewone koelkast met vriezer, maar in de deur bevindt zich, op ooghoogte, een plat computerscherm. Dit scherm kun je bedienen door met je vingers knoppen op het scherm aan te raken. Dit scherm staat onafgebroken in verbinding met internet via een razendsnelle kabel. In Zweden worden volgend jaar al appartementen opgeleverd met deze koelkast. Het idee ontstond doordat in Scandinavië de keuken steeds vaker een 'allesruimte' wordt. Het doel van de proef is te kijken welke functies aantrekkelijk zijn voor de gebruiker.

Jette is een van de deelnemers aan de proef. Geroutineerd beweegt ze haar vingers over het scherm. In hoog tempo en bijna zonder aarzelen laat zij de verschillende mogelijkheden van de schermkoelkast zien. "Mijn kinderen zijn er beter in," zegt ze. "Die staan zo vaak bij de koelkast dat we er beter een barkruk kunnen neerzetten," Jette is de voorzitter van de buurtvereniging van de flats in het plaatsje Ballerup bij Kopenhagen. Zij verruilde haar oude koelkast voor een schermkoelkast. Over een poosje moet zij haar schermkoelkast weer inleveren. "Ja, ik zal hem zeker missen. Wat ik veel gebruik zijn de recepten." Ze laat zien hoe het scherm een recept voor vier personen omrekent naar twaalf personen. Op het scherm kan ze zo een boodschappenlijstje maken en per e-mail verzenden naar de supermarkt. De boodschappen worden dan bezorgd.

De koelkast houdt niet bij hoeveel melk er nog is of iets dergelijks, maar er kunnen nog wel een heleboel andere dingen mee gedaan worden. Zo kun je een geschreven of gesproken bericht achterlaten als je van huis weggaat. Of je klikt op een toets en de computer laat stap voor stap zien hoe je een bepaald recept moet maken. Dan kun je tegelijkertijd meedoen. Onder de toets *communicatie* vind je veel handige informatie, zoals een telefoonboek, de weersverwachtingen, treintijden en de files. Ook kunnen de openingstijden van restaurants en dergelijke worden bekeken. Of de krant kan worden gelezen, al is dat misschien makkelijker om gewoon zittend aan een tafel te doen. Op het scherm kun je ook televisie kijken. En het is zelfs de bedoeling dat je in de toekomst via het scherm kunt telefoneren.

Jette vertelt dat de schermkoelkast haar leven gemakkelijker maakt. Ze zat al heel vaak in de keuken, en nu kan ze vanuit de keuken veel dingen regelen. Ze is nu ook helemaal thuis op internet en ze praat met haar kinderen veel over de mogelijkheden van internet. "Als straks alles goed werkt, kan ik bijvoorbeeld op mijn werk het boodschappenlijstje van de koelkast via mijn telefoon ophalen en vervolgens naar de supermarkt sturen. Overdreven? Ja, dat wel, maar toch wel leuk om te doen."

(Uit: Trouw - 30 dec. 2000)

TEKST B.

Internetten op de koelkast.

In Denemarken proberen vijf gezinnen op dit moment de *Screenfridge* uit, oftewel de 'intelligente' schermkoelkast. Dit is geen gewone koelkast met vriezer, maar in de deur bevindt zich, op ooghoogte, een plat computerscherm. Dit scherm kun je bedienen door met je vingers knoppen op het scherm aan te raken. Dit scherm staat onafgebroken in verbinding met internet via een razendsnelle kabel. In Zweden worden volgend jaar al appartementen opgeleverd met deze koelkast. Het idee ontstond doordat in Scandinavië de keuken steeds vaker een 'allesruimte' wordt. Het doel van de proef is te kijken welke functies aantrekkelijk zijn voor de gebruiker. Jette is een van de deelnemers aan de proef. Geroutineerd beweegt ze haar vingers over het scherm. In hoog tempo en bijna zonder aarzelen laat zij de verschillende mogelijkheden van de schermkoelkast zien. "Mijn kinderen zijn er beter in," zegt ze. "Die staan zo vaak bij de koelkast dat we er beter een barkruk kunnen neerzetten." Jette is de voorzitter van de buurtvereniging van de flats in het plaatsje Ballerup bij Kopenhagen. Zij verruilde haar oude koelkast voor een schermkoelkast. Over een poosje moet zij haar schermkoelkast weer inleveren. "Ja, ik zal hem zeker missen. Wat ik veel gebruik zijn de recepten." Ze laat zien hoe het scherm een recept voor vier personen omrekent naar twaalf personen. Op het scherm kan ze zo een boodschappenlijstje maken en per e-mail verzenden naar de supermarkt. De boodschappen worden dan bezorgd. De koelkast houdt niet bij hoeveel melk er nog is of iets dergelijks, maar er kunnen nog wel een heleboel andere dingen mee gedaan worden. Zo kun je een geschreven of gesproken bericht achterlaten als je van huis weggaat. Of je klikt op een toets en de computer laat stap voor stap zien hoe je een bepaald recept moet maken. Dan kun je tegelijkertijd meedoen. Onder de toets *communicatie* vind je veel handige informatie, zoals een telefoonboek, de weersverwachtingen, treintijden en de files. Ook kunnen de openingstijden van restaurants en dergelijke worden bekeken. Of de krant kan worden gelezen, al is dat misschien makkelijker om gewoon zittend aan een tafel te doen. Op het scherm kun je ook televisie kijken. En het is zelfs de bedoeling dat je in de toekomst via het scherm kunt telefoneren. Jette vertelt dat de schermkoelkast haar leven gemakkelijker maakt. Ze zat al heel vaak in de keuken, en nu kan ze vanuit de keuken veel dingen regelen. Ze is nu ook helemaal thuis op internet en ze praat met haar kinderen veel over de mogelijkheden van internet. "Als straks alles goed werkt, kan ik bijvoorbeeld op mijn werk het boodschappenlijstje van de koelkast via mijn telefoon ophalen en vervolgens naar de supermarkt sturen. Overdreven? Ja, dat wel, maar toch wel leuk om te doen."

(Uit: Trouw - 30 dec. 2000)

De meeste mensen kiezen TEKST A, omdat die tekst in stukjes is verdeeld. Dat leest een stuk prettiger.
TEKST A heeft 4 stukjes tekst.

*Een tekst is vaak in stukjes verdeeld.
Zo'n stukje tekst heet een **alinea**.*

Hieronder hebben we bij TEKST A de alinea's in blokken gezet.
Je ziet vier blokken, dat zijn de vier alinea's.

Internetten op de koelkast.

In Denemarken proberen vijf gezinnen op dit moment de *Screenfridge* uit, oftewel de 'intelligente' schermkoelkast. Dit is geen gewone koelkast met vriezer, maar in de deur bevindt zich, op ooghoogte, een plat computerscherm. Dit scherm kun je bedienen door met je vingers knoppen op het scherm aan te raken. Dit scherm staat onafgebroken in verbinding met internet via een razendsnelle kabel. In Zweden worden volgend jaar al appartementen opgeleverd met deze koelkast. Het idee ontstond doordat in Scandinavië de keuken steeds vaker een 'allesruimte' wordt. Het doel van de proef is te kijken welke functies aantrekkelijk zijn voor de gebruiker.

Jette is een van de deelnemers aan de proef. Geroutineerd beweegt ze haar vingers over het scherm. In hoog tempo en bijna zonder aarzelen laat zij de verschillende mogelijkheden van de schermkoelkast zien. "Mijn kinderen zijn er beter in," zegt ze. "Die staan zo vaak bij de koelkast dat we er beter een barkruk kunnen neerzetten." Jette is de voorzitter van de buurtvereniging van de flats in het plaatsje Ballerup bij Kopenhagen. Zij verruilde haar oude koelkast voor een schermkoelkast. Over een poosje moet zij haar schermkoelkast weer inleveren. "Ja, ik zal hem zeker missen. Wat ik veel gebruik zijn de recepten." Ze laat zien hoe het scherm een recept voor vier personen omrekent naar twaalf personen. Op het scherm kan ze zo een boodschappenlijstje maken en per e-mail verzenden naar de supermarkt. De boodschappen worden dan bezorgd.

De koelkast houdt niet bij hoeveel melk er nog is of iets dergelijks, maar er kunnen nog wel een heleboel andere dingen mee gedaan worden. Zo kun je een geschreven of gesproken bericht achterlaten als je van huis weggaat. Of je klikt op een toets en de computer laat stap voor stap zien hoe je een bepaald recept moet maken. Dan kun je tegelijkertijd meedoen. Onder de toets *communicatie* vind je veel handige informatie, zoals een telefoonboek, de weersverwachtingen, treintijden en de files. Ook kunnen de openingstijden van restaurants en dergelijke worden bekeken. Of de krant kan worden gelezen, al is dat misschien makkelijker om gewoon zittend aan een tafel te doen. Op het scherm kun je ook televisie kijken. En het is zelfs de bedoeling dat je in de toekomst via het scherm kunt telefoneren.

Jette vertelt dat de schermkoelkast haar leven gemakkelijker maakt. Ze zat al heel vaak in de keuken, en nu kan ze vanuit de keuken veel dingen regelen. Ze is nu ook helemaal thuis op internet en ze praat met haar kinderen veel over de mogelijkheden van internet. "Als straks alles goed werkt, kan ik bijvoorbeeld op mijn werk het boodschappenlijstje van de koelkast via mijn telefoon ophalen en vervolgens naar de supermarkt sturen. Overdreven? Ja, dat wel, maar toch wel leuk om te doen."

2. Wat is de laatste zin van de tweede alinea?

.....

3. Wat is de eerste zin van de vierde alinea?

.....

4. Als je een tekst ziet, kun je al gelijk zien hoeveel alinea's die tekst heeft. De volgende tekst bestaat alleen maar uit x-jes. Hoeveel alinea's zie je? Je moet dus de stukjes 'tekst' tellen.
De titel is geen alinea.

Xxx xxxxx.

Xxxx xxxxxx xx xxxx xxxxx xxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxx xxxxxxxx xxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx. Xxxx xxx xxxxxxx xxxxxxxx xxxxx xxxxxxx xx xxxx xxxxxxx.
Xxxxx xxx xxxxxxx xx xxxx.

Xxxxxxxxx xxxxxxx xx xxxxxxxx xxxx xxx. Xxxxxx xx xxxxx xxxx xx xxxxx
xxxxxx xxxxx xx xxx xxxxx. Xx xxx xxxxx xxx xxx xxxxx xx. Xxxxxx xxxxx xxx
xx xxxxxxxxxxx xx.

Xxxx xxx xxxxxx xxx xxxxxx xxxxxx xxx. Xxxxx xx xxxxxxxx xx xxx xxx xx
xxxxxx xxx xx xxxxxx. Xxxx xxx xxxxx xxxxxxx xxx xxxxx xxxxx xxx xx.
Xxxxxxxxx xxx xxxxx xxx x xxx xxx xxxxx xxxxxx xxx. Xxxx xxx xxxxxx
xxxxxxxx xxx xxx xxxxxx xxx.

Deze kruisjestekst heeft alinea's.

Er zijn verschillende manieren om een tekst in alinea's op te delen. Op de volgende bladzijde staat TEKST A nog een keer. Hij is weer in vier alinea's verdeeld. Zie je het verschil?

Internetten op de koelkast.

In Denemarken proberen vijf gezinnen op dit moment de *Screenfridge* uit, oftewel de 'intelligente' schermkoelkast. Dit is geen gewone koelkast met vriezer, maar in de deur bevindt zich, op ooghoogte, een plat computerscherm. Dit scherm kun je bedienen door met je vingers knoppen op het scherm aan te raken. Dit scherm staat onafgebroken in verbinding met internet via een razendsnelle kabel. In Zweden worden volgend jaar al appartementen opgeleverd met deze koelkast. Het idee ontstond doordat in Scandinavië de keuken steeds vaker een 'allesruimte' wordt. Het doel van de proef is te kijken welke functies aantrekkelijk zijn voor de gebruiker.

Jette is een van de deelnemers aan de proef. Geroutineerd beweegt ze haar vingers over het scherm. In hoog tempo en bijna zonder aarzelen laat zij de verschillende mogelijkheden van de schermkoelkast zien. "Mijn kinderen zijn er beter in," zegt ze. "Die staan zo vaak bij de koelkast dat we er beter een barkruk kunnen neerzetten." Jette is de voorzitter van de buurtvereniging van de flats in het plaatsje Ballerup bij Kopenhagen. Zij verruilde haar oude koelkast voor een schermkoelkast. Over een poosje moet zij haar schermkoelkast weer inleveren. "Ja, ik zal hem zeker missen. Wat ik veel gebruik zijn de recepten." Ze laat zien hoe het scherm een recept voor vier personen omrekent naar twaalf personen. Op het scherm kan ze zo een boodschappenlijstje maken en per e-mail verzenden naar de supermarkt. De boodschappen worden dan bezorgd.

De koelkast houdt niet bij hoeveel melk er nog is of iets dergelijks, maar er kunnen nog wel een heleboel andere dingen mee gedaan worden. Zo kun je een geschreven of gesproken bericht achterlaten als je van huis weggaat. Of je klikt op een toets en de computer laat stap voor stap zien hoe je een bepaald recept moet maken. Dan kun je tegelijkertijd meedoen. Onder de toets *communicatie* vind je veel handige informatie, zoals een telefoonboek, de weersverwachtingen, treintijden en de files. Ook kunnen de openingstijden van restaurants en dergelijke worden bekeken. Of de krant kan worden gelezen, al is dat misschien makkelijker om gewoon zittend aan een tafel te doen. Op het scherm kun je ook televisie kijken en in de toekomst zelfs via het scherm telefoneren.

Jette vertelt dat de schermkoelkast haar leven gemakkelijker maakt. Ze zat al heel vaak in de keuken, en nu kan ze vanuit de keuken veel dingen regelen. Ze is nu ook helemaal thuis op internet en ze praat met haar kinderen veel over de mogelijkheden van internet. "Als straks alles goed werkt, kan ik bijvoorbeeld op mijn werk het boodschappenlijstje van de koelkast via mijn telefoon ophalen en vervolgens naar de supermarkt sturen. Overdreven? Ja, dat wel, maar toch wel leuk om te doen."

(Uit: Trouw - 30 dec. 2000)

5. Hoeveel alinea's zie je bij de volgende kruisjестekst?
Kijk weer naar de stukjes tekst.

Xxx xxxxx.

Xxxx xxxxxx xx xxxx xxxxx xxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xx xxxx xxxxxxxx.
Xxxx xxx xxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxx xxxxxxxx xx xxxx xxxxxxx. Xxxxx xxx xxxxxxx xx xxxx.
XXXXXXXXXXXX xxxxxxx xx xxxxxxxxxxx xxxx xxx. XXXXXXX xx xxxxx xxxx xx xxxxx xxxxxxx xxxxx
xx xxx xxxxx. Xx xxx xxxxx xxx xxx xxxxx xx. XXXxxx xxxx xxxx xx xxxxxxxxxxx xx.
Xxxx xxx xxxxxxx xxx xxxxxx xxxxxxx xxx. Xxxx xxxxxxx xx xxxx xxxxx xxxx xxxxxxxxxxx
xxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xx xxxx xxxxxxx. Xxxx xxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxx xxxxxxx xx
xxxx xxxxxxx. XXXxx xxx xxxxxxx xx xxxx.
XXXXXXXXXXXX xxxxxxx xx xxxxxxxxxxx xxxx xxx. XXXXXXX xx xxxxx xxxx xx xxxxx xxxxxxx xxxxx
xx xxx xxxxx. Xx xxx xxxxx xxx xxx xxxxx xx. XXXxxxx xxxx xxxx xx xxxxxxxxxxx xx. XXXx xxxxxxx
xx xxxx xxxxx xxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxx xx xxxx xxxxxxx. Xxxx xxx
xxxxxxxx xxxxxxxxxxx xxxxx xxxxxxx xx xxxx xxxxxxx. XXXxxx xxx xxxxxxx xx xxxx. XXXxxxxxxxx
xxxxxxxx xx xxxxxxxxxxx xxxx xxx. XXXXXXX xx xxxxx xxxx xx xxxxx xxxxxxx xxxxx xx.
Xxxx xxx xxxxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxx. XXXxx xx xxxxxxxxxxx xx xxx xxx xx xxxxxxx xxxxx xx
xxxxxxxx. Xxxx xxxx xxxxx xxxxxxx xxx xxxxx xxxxx xxxx xx. XXXxxxx xxxx xxxxx xxxx x xxx
xxxx xxxxx xxxxxxx xxx. Xxxx xxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xxx.
XXXXx xx xxxxxxxxxxx xx xxx xxx xx xxxxxxx xxxxx xx xxxxxxx. Xxxx xxxx xxxxx xxxxxxx xxx xxxxx
xxxxx xxxx xx. XXXxxxx xxxx xxxxx xxxxx xxx xxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxx. Xxxx xxxx xxxxxxx
xxxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xxx. XXXxx xxx xxxx xxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxx xxx.

Deze kruisjестekst heeft alinea's.

6. Hieronder staan nog een paar kruisjестeksten.
Hoeveel alinea's heeft elke kruisjестekst?

Xxx xxxx xx xxx..

XXXXXXXX xx xx xxxx xxxx. Xxxx xxxxx xx xxxxxxx xxxx xxx xx. Xxx xxx xxxx xxxx xxxxxxx xxx,
xxxx xxx xxx xxx xxxxxxx xxxx xxxxxxx xxx. Xx xxxxx xxx xxxx xxxxx. XXXxx xxx xxxxx xxxxx
xxx xxx. XXXxxx xxxxxxx xxxx xxxxx xxx xxxxxxxxxxx xxxx.

XXXXXXXX xx xxxx xxx xxx xxxxxxx xxx xx xxxxx xxx xxx xxxxx, xx xx xxxx xxx xxxx xxxx
xxx. Xxxx xxx xxxxx xx xxxx xx. Xxx xxxxx xxxx xxxxx xxx xxxx xxxx. XXXxxx xxx xxxxx xxxxx.

XXXXx xxx xxx xxxxxxx xxx xx. Xxxx xxx xxxxxxx xxxx xx xx xx xxxxx xx. XXXxxxx xxxxx xxxxx x
xxxx xxx xx xxxxxxx xxxx. XXXxxx xxx xxx xxxxx xxxxxxxxxxx. Xxx xx xxxxxxx xxxxx xxxxx xxx
xxxxxxxx xx xxxxx xxxxx. XXXxx xxx xxxxx xx.

Deze kruisjестekst heeft alinea's.

Xxxx xxxxxxxx xxx xx xxxxxx.

Xxx xxxxxxxxxxx xxxxxxx xx xxxxx xxxxxxx xxx xx xx. Xxxx xxx xxx xxxxx xx xxxxx xx.
Xxxxx xxxxxxxxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xx xxx xxx xxxxxxxxxxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xxx
xxxx xxx. Xxxxxxxx xxx xxxxxx xxx xxx xxx xxxxxx Xxxx xxx xxxxxxx x xxx xxxxx xxx xxx.
Xxxx xxx xx xxxxxxx xxx xxx xxx.
Xxxx xxxxx xxx xxxxx xx. Xxxx xxxxxxxxxxx xxx xxxxxxx xxxxx xxx xx. Xxxxxxxx xxx xx xx xxxxx
xxx x xxxxxxxxxx xxx xx xxxxxx xx. Xxxxx xxx xxx xxxxxx xxx xxxxxxx xxx xxx xxx. Xxxx xxxxx
xxxx xxxxx xxx xxx xxxxx. Xxxxx xxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxx. Xxxx xxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxx xxxxx xxx xxxxx xxxxx xxxxx.
Xxxxx xxxxxxxxxx xxx xxxxxxxxxx xxx xx. Xxxxxxxx xxx xxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxx Xxxx xxxxx xxxxx
xx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxx xx xx xxx. Xxx xx xxx xxx xxxxxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxx. Xxx xxx xxxxxxx
xxxx xxxxx. Xxxx xxx xxx x xxxxxxxxxxxxxx. Xxxx xxxxx xxx xxxxx xxxxx xxxxx xxx xx xx. Xxxx
xxx xxxxxxxxxx xxx xxxxxxxxxxxxxxx. Xxxx xxx xxxxxxx.
Xxx xxxxx xxx xxxxxx. Xxxx xxxxx xxx xxxxxxx xxx. Xxx xxx xxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xx
xxxxxx. Xxxxx xx xxx xxx x xxxxxx xxxxx xxxxx xx xxx xxxxxxx xx xxxxx. Xxxx xxxxxxxxxx xxx
xxxxxxxx xxx xxx xxxxx xxxxxxx. Xxxxxxxx xxx xxxxxxx xxx xxx.

Deze kruisjestekst heeft alinea's.

Xxxxxxxx xxx xxx.

Xxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxx xxx xxx xxx xxxxx xx. Xxxx xxx xxxxx xxx xxx xxxxxxxxxx xxx xxx
xxxx. Xxxx xxx xxxxxxxxxx xxx xxx xx xxx xxxxxxxxxx xxx xxx xxxxx xxx. Xxxx xxxxxxx xxx xxxxx
xx xxx xxx xxx xxxxx. Xxxx xxxxx xxx xxxxxxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxx xxxxx
xxxxxxxx xxxxx xxx.

Xxxxxxxx xxxxxxx xxx xxx xxxxx xxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxx. Xxxxxxxx xxxxx xx xxxxx
xxxx xxx xxxxx xxxxx xxx xxx xxx. Xxx xxxxx xxxxx xxx xxxxx xxxxxxx xxxxx xxx xx xxxxx
xxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxx xxx xxxxx xxxxx xxxxx xxxxx xxxxx. Xxxxxxxx xxx xxxxx xxx
xxx xxxxxxxxxxxxxx xxx xxx xxxxxxx xxx xxxxx xxxxx. Xxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxx xxx xxxxx
xxxxxx xxxxx xxxxxxx xxx.

Xxxxxxxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxx xxxxxxxxxxx xxxxx xxxxxx xxx xxxxxxx. Xxxxx
xxx xxxxxxx xxx xxx xxxxxxxxxxx xxx xxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxx xxx xxx xxx xxxxx
xxxx xxxxx xxxxxxx. Xxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxx xxxxx xx xxx xxxxxxx xxxxxxx. Xxxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxx xxx.

Xxxxx xxx xxx xxx xxx xxx xxxxxxxxxxx xxx. Xxxxx xxxxxx xxx xxxxxxx xxxxx xxxxx
xxxxxxxx xxx xxx xxx. Xxxxx xxxxxx xxx xxxxxxxxxx xxxxx xxx xx xxxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx xxxxxxx xxxxx xxxxxxx xxx xxx xxx. Xxxxx xxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx
xxxxxx xxxxx xxx xxxxxxxxxx xxx xxx xxx xxxxx xxx.

Xxxxx xxxxxxxxxxx xxxxx xxxxx xx xxxxxxx. Xxxxxxxx xxx xxxxxxxxxx xxx xxxxx xxxxx xxxxx
xxxxxxxx xxxxxxxxxx xxx xxxxxxx xxxxxxx xxxxxxxxxxx. Xxxx xxxxxxxxxx xxx xxx xxxxx xxxxx
xxxxxx xx xxx xxxxx xxxxxxx xxx.

Deze kruisjestekst heeft alinea's.

7. Hoeveel alinea's hebben de volgende twee teksten?

In de lift.

Heel lang geleden had je alleen maar huizen met één verdieping. Later kreeg je huizen met een tweede verdieping bovenop de eerste. Je kon boven komen met een trap. Dat zie je nu nog in de meeste woonhuizen. Maar je hebt tegenwoordig ook gebouwen met veel meer verdiepingen. Denk maar aan flats, kantoren en wolkenkrabbers.

Stel je voor dat je in een flat met tien verdiepingen de trap moest nemen om helemaal boven te komen. Dat zou natuurlijk erg lastig zijn, vooral als je een zware tas met boodschappen bij je hebt! Gelukkig bestaan er liften, zodat je naar boven kunt zonder zelf te lopen. Met één druk op de knop kom je op de verdieping waar je wezen moet en je hoeft nooit met spullen te sjouwen!

Een lift wordt door heel sterke stalen kabels gedragen, terwijl hij langs geleidingsrails in de liftschacht op en neer gaat. Een gewicht aan de andere uiteinden van de kabels zorgt ervoor dat de lift niet zomaar naar beneden kan vallen, maar heel rustig omhoog of naar beneden gaat.

De lift kan trouwens nooit zomaar naar beneden storten. Zelfs als de kabels zouden breken, zorgt een speciale beveiliging ervoor dat de lift vast komt te zitten in de schacht. De brandweer kan de mensen die op dat moment in de lift zitten wel weer veilig op de grond krijgen. Zonder deze beveiliging zou het natuurlijk veel te gevaarlijk zijn om een lift in een hoge flat te bouwen. Dan zou je toch helemaal met de trap naar boven moeten. Of zouden ze dan gewoon nooit wolkenkrabbers gebouwd hebben?

Deze tekst heeft alinea's.

Dat loopt op rolletjes.

“Dat loopt op rolletjes” zeggen de mensen als iets erg goed en gemakkelijk gaat. In de vorige tekst heb je kunnen lezen over de lift. Maar er zijn nog meer manieren om gemakkelijk op een hogere verdieping te komen. Een daarvan is de roltrap. En van de roltrap kun je zeker zeggen dat hij op rolletjes loopt.

De treden van een roltrap zitten aan elkaar vast. Aan de onderkant hebben ze rolletjes. Die rollen over een rail. Het ziet er ongeveer net zo uit als de rupsbanden van een tank (spreek uit: tenk). Aan de onderkant van de roltrap rollen de treden dus gewoon door!

In een hoge flat zie je meestal geen roltrap. Dat is onhandig, omdat je dan toch nog veel moet lopen. Daarom is er in een flat meestal een lift. Het nadeel van een lift is dat je er vaak op moet wachten. In grote winkels wordt de roltrap wel veel gebruikt. Je hoeft er nooit op te wachten, want je stapt gewoon op de trap. En er is nog een reden. Je moet namelijk de hele winkel door om boven te komen. En wie weet, zie je onderweg wel iets moois dat je zou willen kopen. Zo loopt niet alleen de roltrap, maar ook de winkel op rolletjes!

Deze tekst heeft alinea's.

Les 2

Het hoort allemaal bij elkaar

In de vorige les hebben we gezien dat een tekst vaak in stukjes is verdeeld. Die stukjes noemen we de alinea's. In elke alinea vind je een aantal zinnen. Die zinnen horen bij elkaar. Een alinea is niet zomaar een stukje tekst. Een alinea is een stuk tekst met zinnen, die bij elkaar horen. De titel zegt waar de tekst over gaat. Elke alinea heeft iets met de titel te maken. Soms geeft de schrijver de alinea's ook een titel. Dat noemen we kopjes.

Lees de volgende tekst maar en maak de vragen:

Wat een ontdekking!

De jongens snappen er niets van. Waar is hun hond opeens gebleven? Ze roepen en fluiten, maar hij laat zich niet zien. Dan horen ze geblaf. Het geluid komt uit een hoop stenen. Daar zien ze het gat waar de hond ingekropen is. Een van de jongens werkt zich naar binnen. Daar doet hij de ontdekking van zijn leven. Het gat is het begin van een grote onderaardse ruimte...

Grotbeschilderingen.

De volgende dag gaan de jongens met een olielamp de grot in. Daar wacht hen nog een verrassing. Op de wanden zien ze afbeeldingen van dieren. Ze herkennen bizonnen, rendieren en een groep herten. Even verderop zien ze wilde paarden en een enorme stier van wel zes meter lang.

De grot van Lascaux (je zegt: lasko).

De grot van Lascaux, die de jongens in 1940 ontdekten, werd snel wereldberoemd. De schilderijen waren 13 duizend jaar oud. Ze zijn gemaakt tijdens de laatste ijstijd, toen het veel kouder was dan nu. Op de wand zijn ook oerossen en mammoeten geschilderd. Dat zijn dieren die allang zijn uitgestorven. Lascaux ligt in Zuid-Frankrijk. Net als in het noorden van Spanje komen er veel grotten met wandbeschilderingen voor. De mooiste van Spanje vind je in de grot van Altamira. De afbeeldingen in deze grot zijn ook door een kind ontdekt!

De grot van Altamira.

Rond het jaar 1880 woonde in Altamira een twaalfjarig meisje, Maria. Met haar vader stapte ze de grot op hun landgoed binnen. Maria wees meteen naar de kleurige afbeeldingen van dieren op het lage plafond. Die waren haar vader nog nooit opgevallen. Hij moest er namelijk altijd gebukt lopen...

(Uit: Mersbergen, 1996).

1. Wat is de titel van deze tekst?

2. Deze tekst heeft drie kopjes. Wat zijn de drie kopjes van deze tekst?

.....

.....

.....

.....

Lees de volgende tekst eens:

Wat ik later niet wil worden

Nooit wil ik kapitein van een schip worden. Stel je voor, in donkere nachten op een woeste zee tegen een ander schip varen, bah. En dan in de ijzige koude op een rubbervlot tussen scherpe ijsschotsen drijven. Wat een ellende, dat nooit.

Voor politieman ben ik ongeschikt. Stel je voor, steeds maar mensen pesten met het geven van bekeuringen. Of iemand opsluiten in een donkere cel. En een hele nacht ergens op wacht staan om een dief te vangen. Daar is toch niets aan? Je hebt ook nog kans dat ze op je schieten. Nee, daar vinden ze mij niet voor.

Laatst dacht ik eraan om tramconducteur te worden. Maar die mag nooit van de tramrails af. Als hij te hard rijdt en niet kan remmen, vliegt hij uit de bocht, zo door naar de andere kant van de straat. Ik heb eens gezien dat de tram zo een huis binnenreed. Dat is gevaarlijk hoor, ik doe dat niet.

Moet ik dan maar piloot worden? Maar dat is helemaal een gevaarlijk beroep. Meestal gaat het wel goed, maar je leest ook in de krant dat het niet goed gaat. Dan valt het vliegtuig zomaar naar beneden of vliegt in brand. En de mensen kunnen er dan niet meer uit. Nee, dat wil ik niet meemaken.

Ik geloof dat ik het wel gevonden heb. Ik blijf gewoon kind. Dat is nog eens een mooi beroep. Het is heel moeilijk om kind te blijven, dus als je dat bent is dat heel goed. En je kunt allerlei leuke dingen doen, spelen, leren, lachen, alles. En als je kind bent, dan hoeft je ook niet te zeggen wat je wilt worden. Zolang je kind bent, kun je nog alles worden, hoeft je niet te kiezen. Dat is wat ik graag doe, dat wil ik worden.

(Uit: Starrenveld, 1985 (bewerkt))

3. Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?

.....

Maak de volgende vragen.

Zet een rondje om het goede antwoord.

4. Welk kopje zou jij kiezen voor alinea 1?

a. Varen op een woeste zee

b. Kapitein

5. Welk kopje zou jij kiezen voor alinea 2?

a. Politieaan

b. Mensen pesten

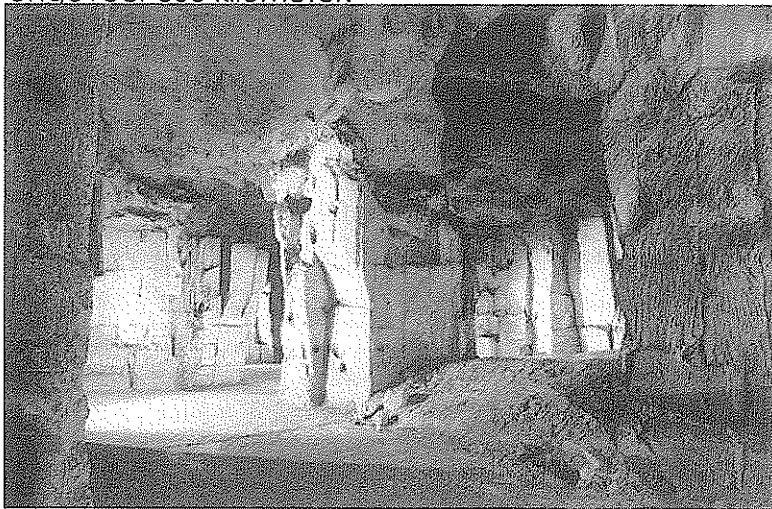
6. Bedenk nu zelf een kopje voor alinea 3:

.....

Lees de volgende tekst:

Grotten door mensen gemaakt.

Bijna alle grotten zijn door de natuur gemaakt. Maar er zijn ook grotten die door mensen zijn uitgehakt. Eigenlijk moet je die geen grotten maar groeven noemen. In Zuid-Limburg vind je mergelgrotten, bij Valkenburg en bij Maastricht. Mergel is een zachte lichtgele kalksteen. De Limburgers gebruikten die steen voor het bouwen van huizen, kerken en kastelen. Dat deden ze al in de Romeinse Tijd, zo'n 2000 jaar geleden. De mergel werd er in blokken uitgezaagd. Die blokken werden met paard en wagen naar buiten gebracht. In de loop van de eeuwen is er zo een doolhof van gangen ontstaan, met een lengte van ongeveer 500 kilometer.

In Valkenburg kun je onder andere de Gemeentegrot en de Fluweelengrot bezoeken. Tussen de Fluweelengrot en het kasteel van Valkenburg lopen geheime gangen. In de grotten zie je beeldhouwwerken, die zijn uitgehakt in de mergel, en wandschilderingen. Maar je kunt er ook fossielen van zeediertjes zien. (Een fossiel is een versteend overblijfsel van een plant of dier.) Mergel bestaat namelijk uit schelpen en skeletten van zeedieren, vermengd met zand en klei.

In tijden van gevaar zoeken mensen uit de omgeving bescherming in de grotten. In 1944, tijdens de Tweede Wereldoorlog, hebben zo'n 3000 Valkenburgers enkele dagen in de grotten doorgebracht. Daar waren ze veilig voor het oorlogsgeweld. Boeren gebruiken een gedeelte van de grotten als opslagplaats voor hun aardappels. Het is er donker en lekker koel. Een ideale plaats om aardappels te bewaren.

(Uit: Mersbergen, 1996)

Je krijgt nu drie kopjes, voor elke alinea één. Lees maar goed en kies het kopje dat het beste past.

7. Welk kopje past het beste bij welke alinea?

- A. Fossielen
- B. Een veilige schuilplaats
- C. Groeven

Bij de eerste alinea hoort kopje

.....

Bij de tweede alinea hoort kopje

.....

Bij de derde alinea hoort kopje

.....

Les 3

Nog eens oefenen

We gaan nu herhalen wat je tot nu toe geleerd hebt.
Lees de teksten goed door, daarna mag je de vragen maken.

Pinguïns

Er zijn een heleboel verschillende soorten pinguïns. De bekendste pinguïns zijn die van de zuidpool. Daar leeft de grote keizerspinguïn. Maar de andere pinguïns leven heel ergens anders. Bijvoorbeeld in het zuiden van Afrika.

Je zou denken dat een pinguïn met zijn voeten zwemt, net als een eend. Hij heeft toch zwemvliezen? Maar dat doet hij niet. Pinguïns gebruiken onder water hun vleugels. Ze vliegen door het water heen, vaak sneller dan je kunt fietsen! En soms springen ze boven het water uit, net als een dolfijn. Want ook pinguïns moeten adem halen.

Een onderzoeker heeft eens een apparaatje aan een keizerspinguïn vastgemaakt. Zo kon hij meten hoe diep de pinguïn was geweest. Na iets meer dan een kwartier kwam de pinguïn weer boven. De onderzoeker wist niet wat hij zag: 483 meter!

(Uit: Roebbers, 2000)

1. Hoeveel alinea's heeft deze tekst?

-
2. Welk kopje past het beste bij welke alinea?

- A. Diepzeeduiker
- B. Vliegenvlugge zwemmer
- C. Veel soorten

Bij de eerste alinea hoort kopje

.....

Bij de tweede alinea hoort kopje

.....

Bij de derde alinea hoort kopje

.....

Afspraak is afspraak

Overleven

Een scheepskat was schijnbaar de enige overlevende van het grote vrachtschip. Nat en doodsbang dobberde hij op een stuk drijfhout tussen de soms metershoge golven. Dagen later spoelde de kat totaal vermagerd op een eiland aan. Hij kroop van het hout en sleepte zich voort op het strand. Plotseling bemerkte hij dat hij niet de enige passagier van het vlot was: daar kroop een kleine grijze muis van de plank af. 'Eten', dacht de kat en hij verzamelde al zijn overgebleven krachten voor de sprong. Mis! Ernaast, en de muis was weg!

Eten of vriendschap

Na een paar dagen werden de honger maar vooral de eenzaamheid hem te veel. 'De muis', dacht hij, en hij ging op zoek. Het toeval wilde dat de muis, ondanks zijn angst, ook door eenzaamheid gedreven, op zoek was naar de kat. Plots stond hij voor haar! De kat, zwart en dreigend! De afstand tussen hen was zo klein, dat de muis zijn kans verkeken wist en de kat vriendelijk begroette.

"Hallo", zei de muis, "ook hier?"

"Ja", zei de kat, "zoals je ziet, en ik heb honger."

"Ik ook", zei de muis en ze snuffelde verlangend in het rond.

"Jij kunt mij niet opeten", zei de kat met een spottende lach.

"Nee", antwoordde de muis, "jij mij wel, maar dan heb je morgen niets meer."

"Tja", zei de kat en hij dacht na.

"Je hebt ook geen gezelschap meer", zei de muis, "als je mij opeet ben je helemaal alleen."

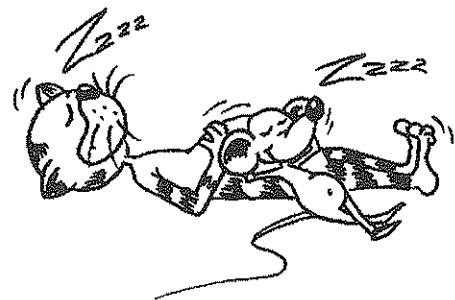
De kat dacht nog steeds na.

"Ik weet wat", zei de muis, "we wachten totdat we opgepikt worden door een schip, en als je me dan vangt, mag je me opeten."

"Dat lijkt me reëel", zei de kat en hij gaf de muis zijn voorpoot.

"Laten we op het eiland vrienden blijven, dan hebben we tenminste een beetje afspraak."

De dagen werden weken en de weken werden maanden. De kat ving vis en de muis at een stukje mee. 's Nachts sliep de muis bij de kat alsof hij nooit anders gedaan had. Toch brak de dag aan dat er een schip in zicht kwam. De kat klom in een boom en wuifde met een groot blad. Toen de sloep van het schip de kat kwam halen, sprong de muis ook stiekem aan boord. De kat werd onthaald op brood en melk en de muis sloop naar de kombuis en deed zich daar tegoed aan allerlei lekkernijen. De nacht brak aan en de muis kreeg slaap. Uit macht der gewoonte zocht hij de kat op, die intussen allang sliep. De muis vlijde zich tussen zijn voorpoten en viel in een diepe slaap. Toen de kat 's nachts even wakker werd en de muis bemerkte, spreidde hij zijn bek wijd open en hapte de muis in één keer op. "Afspraak is afspraak", mompelde hij en hij sliep weer in.

3. Wat is de titel van deze tekst?

.....

4. Hoeveel alinea's heeft deze tekst?

.....

5. Deze tekst heeft twee kopjes. Wat zijn de twee kopjes van deze tekst?

.....

.....

6. Bedenk zelf een kopje voor de derde alinea.

.....

